

Eksamen

25.11.2019

NOR1206 Norsk

Programområde: Vg2 Yrkesfaglige/yrkesfaglege
utdanningsprogram

Nynorsk

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	Eksamen varer i 4 timar.
Hjelpemiddel	Alle hjelpemiddel er tillatne, unntatt ope Internett, samskriving, chat og andre moglegheiter for å kunne utveksle informasjon med andre. Omsetjingsprogram er ikkje tillatne.
Bruk av kjelder	Dersom du bruker kjelder i svaret ditt, skal dei alltid førast opp på ein slik måte at lesaren kan finne fram til dei. Du skal føre opp forfattar og fullstendig tittel på både lærebøker og annan litteratur. Dersom du bruker utskrift eller sitat frå Internett, skal du føre opp nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.
Vedlegg	Vedlegg 1: Kampanjeannonse «Alt vi kan mot brann». Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. 2018. Vedlegg 2: SMS. 2019. Vedlegg 3: Skåber, Linn. 2018. «Det skal lukte salami av hverdagene» fra <i>Til ungdommen</i> . Pitch forlag, Oslo Vedlegg 4: Eriksen D., Staude T., Ingebretsen C. «Norsk kan bli et språk vi bare snakker hjemme.» https://www.nrk.no/kultur/-norsk-kan-bli-et-sprak-vi-bare-snakker-hjemme-1.14303905 03.12.2018 (https://www.riksmalsforbundet.no/ungdom-veksler-mellom-sms-slang-og-normert-sprak/) 03.12.2018 Vedlegg 5: Windfeldt, Stein. «Yrkesfag som førstevalg, ikke siste utvei» Nordlys, 2018
Informasjon om vurderinga	Sjå vurderingskommentarar for kvar enkelt oppgåve og vurderingskriteria for faget.
Andre opplysningar	Alle elevar skal skrive to tekstar, eit kortsvar (del A) og eit langsvaer (del B).

DEL A

KORTSVAR

Vel ei av oppgåvene i del A.

Skriv ein samanhengande tekst på om lag 250 ord.

Hugs å skrive nummeret på oppgåva du vel.

Oppgåve 1

Vedlegg 1: «Alt vi kan mot brann» Kampanjeannonse frå direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Gjer greie for verkemidla i denne annonsen, og vurder om han vil nå fram til målgruppa.

Kommentar: Oppgåva er todelt. Du skal gjere greie for dei ulike verkemidla og samspelet mellom dei i første del. Når du vurderer verkemidla, må du seie noko om kven du meiner annonsen er retta mot. Lag overskrift sjølv.

Oppgåve 2

Vedlegg 2: SMS til Eyvind Hellstrøm

Klassen har bestemt seg for å sende ein førespurnad til kjendiskokken Eyvind Hellstrøm om eit besøk. Skriv om SMS-en frå klassen til eit formelt brev, slik du ville ha sendt det frå deg.

Kommentar: Du skal bruke all informasjonen som står i SMS-en. Legg til annan informasjon som du meiner er relevant.

DEL B

LANGSVAR

Vel ei av oppgåvene i del B.

Skriv ein samanhengande tekst på om lag 500 ord eller meir.

Hugs å skrive nummeret på oppgåva du vel.

Oppgåve 1

Vedlegg 3: «Det skal lukte salami av hverdagene». Utdrag frå *Til ungdommen* av Linn Skåber.

Ta utgangspunkt i tankar som kjem fram i vedlegget og skriv ein kreativ tekst.

Kommentar: Det skal komme tydeleg fram at du har tatt utgangspunkt i nokre av situasjonane som blir beskrivne i vedlegget. Du viser kreativitet ved å bruke språklege verkemiddel og finne ein original innfallsvinkel. Lag overskrift sjølv.

Oppgåve 2

Ein rapport frå NAV viser at mange ungdommar slit med ulike problem. Punktlista under er frå rapporten «Fakta om unge på randen»:

- Stadig fleire unge slit med psykiske helseplager
- Mange har fysiske helseplager, og bruken av smertestillande medisinar aukar
- Mange gruer seg til å gå på skulen, og skulefråfallet er høgt
- Ei aukande mengde unge er verken i jobb eller under utdanning
- Talet på unge uføre aukar. Det same gjer talet på unge som får andre ytingar frå NAV

Kjelde : *Magasinet Velferd*, utgåve 6/7 2017

Skriv ein tekst der du reflekterer rundt eitt eller fleire av punkta over. Kva meiner du kan gjerast for å løyse problema som du har valt å skrive om?

Kommentar: Det skal komme tydeleg fram at du har tatt utgangspunkt i eitt eller fleire av punkta. Du skal komme med eigne meininger og grunngi desse. Lag overskrift sjølv.

Oppgave 3

Vedlegg 4: «Norsk kan bli et språk vi bare snakker hjemme» av Daniel Eriksen, Tone Staude og Christian Ingebretsen.

Gjer greie for nokre viktige synspunkt i vedlegget. Drøft kva for utfordringar vi kan få på ulike arbeidsplassar der ikkje alle snakkar same språk.

Kommentar: Oppgåva er todelt. I første del skal du velje ut dei synspunkta du meiner er viktigast. I del to skal du bruke egne erfaringar i tillegg til vedlegget. Lag overskrift sjølv.

Oppgave 4

Vedlegg 5: «Yrkesfag som førstevalg, ikke siste utvei» av Stein Windfeldt.

Ta utgangspunkt i nokre av tankane som kjem fram i vedlegget, og skriv ein tekst der du argumenterer for å velje yrkesfag.

Kommentar: Det skal komme tydeleg fram at du bruker poeng frå vedlegget. Du skal også grunngi dei argumenta du bruker. Lag overskrift sjølv.

Bokmål

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	Eksamen varer i 4 timer.
Hjelpemidler	Alle hjelpemiddel er tillatt, unntatt åpent Internett, samskriving, chat og andre muligheter for å kunne utveksle informasjon med andre. Oversettelsesprogram er ikke tillatt.
Bruk av kilder	Hvis du bruker kilder i besvarelsen din, skal disse alltid oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem. Du skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på både lærebøker og annen litteratur. Hvis du bruker utskrift eller sitat fra Internett, skal du oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.
Vedlegg	Vedlegg 1: Kampanjeannonse «Alt vi kan mot brann». Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. 2018. Vedlegg 2: SMS. 2019. Vedlegg 3: Skåber, Linn. 2018. «Det skal lukte salami av hverdagene» fra <i>Til ungdommen</i> . Pitch forlag, Oslo Vedlegg 4: Eriksen D., Staude T., Ingebretsen C. «Norsk kan bli et språk vi bare snakker hjemme.» https://www.nrk.no/kultur/-norsk-kan-bli-et-sprak-vi-bare-snakker-hjemme-1.14303905 03.12.2018 (https://www.riksmalsforbundet.no/ungdom-veksler-mellom-sms-slang-og-normert-sprak/) 03.12.2018 Vedlegg 5: Windfeldt, Stein. «Yrkesfag som førstevalg, ikke siste utvei» Nordlys, 2018
Informasjon om vurderingen	Se vurderingskommentarer for hver enkelt oppgave og vurderingskriteriene for faget.
Andre opplysninger	Alle elever skal skrive to tekster, et kort svar (del A) og et langt svar (del B).

DEL A

KORTSVAR

Velg en av oppgavene i del A.

Skriv en sammenhengende tekst på ca. 250 ord.

Husk å skrive nummeret på oppgaven du velger.

Oppgave 1

Vedlegg 1: «Alt vi kan mot brann» Kampanjeannonse fra direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Gjør rede for virkemidlene i denne annonsen, og vurder om den vil nå fram til målgruppen.

Kommentar: Oppgaven er todelt. Du skal gjøre rede for de ulike virkemidlene og samspillet mellom dem i første del. Når du vurderer virkemidlene, må du si noe om hvem du mener annonsen er rettet mot. Lag overskrift selv.

Oppgave 2

Vedlegg 2: SMS til Eyvind Hellstrøm

Klassen har bestemt seg for å sende en forespørsel til kjendiskokken Eyvind Hellstrøm om et besøk. Skriv om SMS-en til et formelt brev, slik du ville ha sendt det fra deg.

Kommentar: Du skal bruke all informasjonen som står i SMS-en. Legg til annen informasjon som du mener er relevant.

DEL B

LANGSVAR

Velg en av oppgavene i del B.

Skriv en sammenhengende tekst på ca. 500 ord eller mer.

Husk å skrive nummeret på oppgaven du velger.

Oppgave 1

Vedlegg 3: «Det skal lukte salami av hverdagene». Utdrag fra *Til ungdommen* av Linn Skåber.

Ta utgangspunkt i tanker som kommer fram i vedlegget og skriv en kreativ tekst.

Kommentar: Det skal komme tydelig fram at du har tatt utgangspunkt i noen av situasjonene som beskrives i vedlegget. Du viser kreativitet ved å bruke språklige virkemidler og finne en original innfallsvinkel. Lag overskrift selv.

Oppgave 2

En rapport fra NAV viser at mange ungdommer sliter med ulike problemer. Punktlista under er fra rapporten «Fakta om unge på randen»:

- Stadig flere unge sliter med psykiske helseplager
- Mange har fysiske helseplager, og bruken av smertestillende medisiner øker
- Mange gruer seg til å gå på skolen, og skolefrafallet er høyt
- Et økende antall unge er verken i jobb eller under utdanning
- Tallet på unge uføre øker. Det samme gjør tallet på unge som mottar andre ytelser fra NAV

Kilde: *Magasinet Velferd*, utgave 6/7 2017

Skriv en tekst der du reflekterer rundt ett eller flere av punktene over. Hva mener du kan gjøres for å løse problemene som du har valgt å skrive om?

Kommentar: Det skal komme tydelig fram at du har tatt utgangspunkt i ett eller flere av punktene. Du skal komme med egne meninger og grunngi disse. Lag overskrift selv.

Oppgave 3

Vedlegg 4: «Norsk kan bli et språk vi bare snakker hjemme» av Daniel Eriksen, Tone Staude og Christian Ingebrethsen.

Gjør rede for noen viktige synspunkt i vedlegget. Drøft hvilke utfordringer vi kan få på ulike arbeidsplasser der ikke alle snakker samme språk.

Kommentar: Oppgaven er todelt. I første del skal du velge ut de synspunktene du mener er viktigst. I del to skal du bruke egne erfaringer i tillegg til vedlegget. Lag overskrift selv.

Oppgave 4

Vedlegg 5: «Yrkesfag som førstevalg, ikke siste utvei» av Stein Windfeldt.

Ta utgangspunkt i noen av tankene som kommer fram i vedlegget, og skriv en tekst der du argumenterer for å velge yrkesfag.

Kommentar: Det skal komme tydelig fram at du bruker poenger fra vedlegget. Du skal også begrunne de argumentene du bruker. Lag overskrift selv.

Vedlegg 1

«Vi skjønnte ikkje at mamma hadde blitt så gløymusk.»

– Sonja (58)

Komfyren er den største brannkjelda i heimen. Med ei komfyrvakt slår komfyren seg av når det oppstår farlege situasjonar. Komfyrvakt reddar liv.

Få meir informasjon på sikkerhverdag.no

SAKKYNDIGE SELSKAP

DET LOKALE ELTILSYN

BRANNINFORMASJONSFORUM

Vedlegg 2

Hei Eyvind !

Vi er en restaurant- og mat-fagklasse som planlegger besøk hos deg (siden du er kjendiskokk....hehe).

Vi kommer 15 stykker, hadde vært utrolig kult om du serverte oss noe å spise 😊. Passer best for oss en torsdag, okei ?

Dette blir sjukt bra ! 🙌

Hilsen Malin Sunde

Vedlegg 3

DET SKAL LUKTE SALAMI AV HVERDAGENE

Det skal lukte salami av hverdagene,
og varm asfalt.
Ikke nykyssa mamma og det kvalme etterbarberingsvannet
til han typen hennes.
Lukter taxfree. Lukter kål.

Og tv-en skal stå på med Dagsnytt 18 og det skal komme
vanlige nyheter og ingen har lov til å slå av tv-en fordi de
føler for det og sette på jazz.

Det skal være vanlige leggetider og ikke sånn smisketid hvor
vi skrur av taklampen på kjøkkenet og tenner stearinlys i
stedet og spiser cheez doodles selv om det er tirsdag.

Det skal være vanlige lyder i huset.
Ikke høy, dustete damelatter som ler av dårlige vitser og
høres ut som en fjortis og liksom går opp sånn på slutten,
for å virke søt.

Og folk kan klemme vanlige klemmer. Ikke lange, klamme
og meningsfylte favntak som jeg liksom skal forstå
Meningen med. Klem meg. Inntil. Fort. Vanlig.

Og vanlige matpakker, vær så snill, med ost og skinke og en
og annen agurkbit. Ikke flere etasjer med brødsquirer og
majones og mening og sjokolade og lapp der det står :
«Dagen i dag blir fantastisk. Nyt.»

Ikke lån spotifyen min, ikke trakk i livet mitt, ikke bli en
annen, ikke si «kidda mine», ikke sett opp nytt dørskilt med
nye navn, ikke bli tynn, ikke kom inn på rommet mitt

før du er vanlig igjen.

Linn Skåber, 2018 fra samlingen *Til ungdommen*

Vedlegg 4

– Norsk kan bli et språk vi bare snakker hjemme

Norsk språk er svekket på nesten alle samfunnsområder de siste ti årene, viser en rapport Språkrådet har bestilt. – Det vil gjøre hverdagen til folk vanskeligere, mener professor.

– Om man sier shøkken eller kjøkken er et relativt lite problem for norsk språk. Derimot er det et stort problem hvis norsk språk blir noe vi bare snakker hjemme på kjøkkenet, sier Unn Røyneland, professor ved Universitetet i Oslo og leder for framtidsutvalget.

I dag blir rapporten «Språk i Noreg – kultur og infrastruktur» overlevert til kulturminister Trine Skei Grande.

Den forrige språkmeldingen kom for ti år siden. I mellomtiden har vi fått et stadig mer flerkulturelt samfunn og et arbeidsliv med over 280.000 arbeidsinnvandrere, mange fra EØS-området og brorparten fra Øst-Europa.

– På mange norske arbeidsplasser, blant annet i bygg og anlegg, men også i restaurantbransjen, i barnehager og i helsevesenet er det nå mange som ikke kan norsk. Det er mange arbeidsinnvandrere fra EØS-området, som verken har rett eller plikt til å lære seg norsk, og dette er potensielt en stor utfordring for oss, sier Røyneland.

Hun mener språkproblemene vil ramme alle samfunnslag.

– Det kan helt konkret gjøre folks hverdag vanskeligere. Det kan gjøre hverdagen til barna i skolen vanskeligere, det samme gjelder for de eldre. I tillegg vil det definitivt gjøre samfunnsdebatten vanskeligere, noe som vil gå ut over hver enkelt av oss, sier Røyneland.

Artikkelen er tilpasset eksamen

Vedlegg 5

Yrkesfag som førstevalg, ikke siste utvei

I yrkesfagets år er det på tide at unge, foreldre og karriereveiledere tar innover seg de nye realitetene i arbeidsmarkedet og ser mulighetene innen yrkesfag, så vi unngår å utdanne folk til ledighet. Bygge- og anleggsnæringen alene trenger 8500 nye medarbeidere hvert år fremover og i Nord-Norge er behovet særlig stort.

Til tross for at søkertallet til Vg1 bygg- og anleggsteknikk og læreplasser hadde en økning på over seks prosent i år, er det på langt nær nok. For å realisere tidenes norske samferdselsløft ligger Norge an til å *mangle* 90 000 fagarbeidere. Til sammenligning vokste det *totale* antall sysselsatte i oljenæringen fra 33 000 til 66 000 arbeidsplasser i gullårene fra 2004 til 2014. De neste 12 årene er det planlagt å investere 1000 milliarder kroner i jernbaner, veier, flyplasser og kaier i Norge. I tillegg kommer private og offentlige bygg som skal huse en voksende befolkning. Sykehus, barnehager, skoler og universitet, kontorplasser, boliger og gamle hjem må bygges for å holde tritt med samfunnsutviklingen.

Skal vi lykkes, trenger vi dyktige ingeniører innen bygg og anlegg, prosjektledere og fagarbeidere som blir verdsatt for fagkunnskap, kreativitet, effektivitet og godt håndverk. Unge mennesker som tar yrkesfaglig utdanning og karrierevalg kan velge og vrake blant jobber i et sikkert arbeidsmarked, med konkurransedyktige lønninger og mange valgmuligheter. Så hvorfor søker ikke flere unge yrkesfaglig utdanning?

Myter om yrkesfag og næringer

I en undersøkelse gjennomført blant arbeidssøkende gjort på vegne av Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg (EBA), fremgår det ikke overraskende at foreldre, venner og karriereveiledere i skolen er de som har størst påvirkning på de unges karrierevalg. Den samme undersøkelsen viser at nettopp disse gruppene ikke opplyser de unge om mulighetene som ligger i bygg og anlegg, eller andre vekstnæringer. Tvert imot, det viser seg at 30 prosent velger studiespesialisering i stedet for yrkesfag etter press, særlig fra foreldre. Det er grunn til å tro at gruppepress fra venner og omgangskrets har en tilsvarende effekt.

Studiespesialisering og veien om høyskole og universitet oppleves av mange som den trygge vei å gå, selv om behovene for arbeidskraft i blant annet bygge- og anleggssektoren og helse- og omsorgssektoren er godt kjent. Karriereveiledere anbefaler oftest studiespesialisering for elever med gode karakterer, mens de med dårlige karakterer fremdeles henvises til yrkesfag. Myter og mangel på kunnskap bidrar fremdeles til at mange unge ikke ser på bygg og anlegg som en attraktiv

næring, til tross for at innovasjon og digitalisering har ført til nye kompetansekrav og helt nye utviklingsmuligheter.

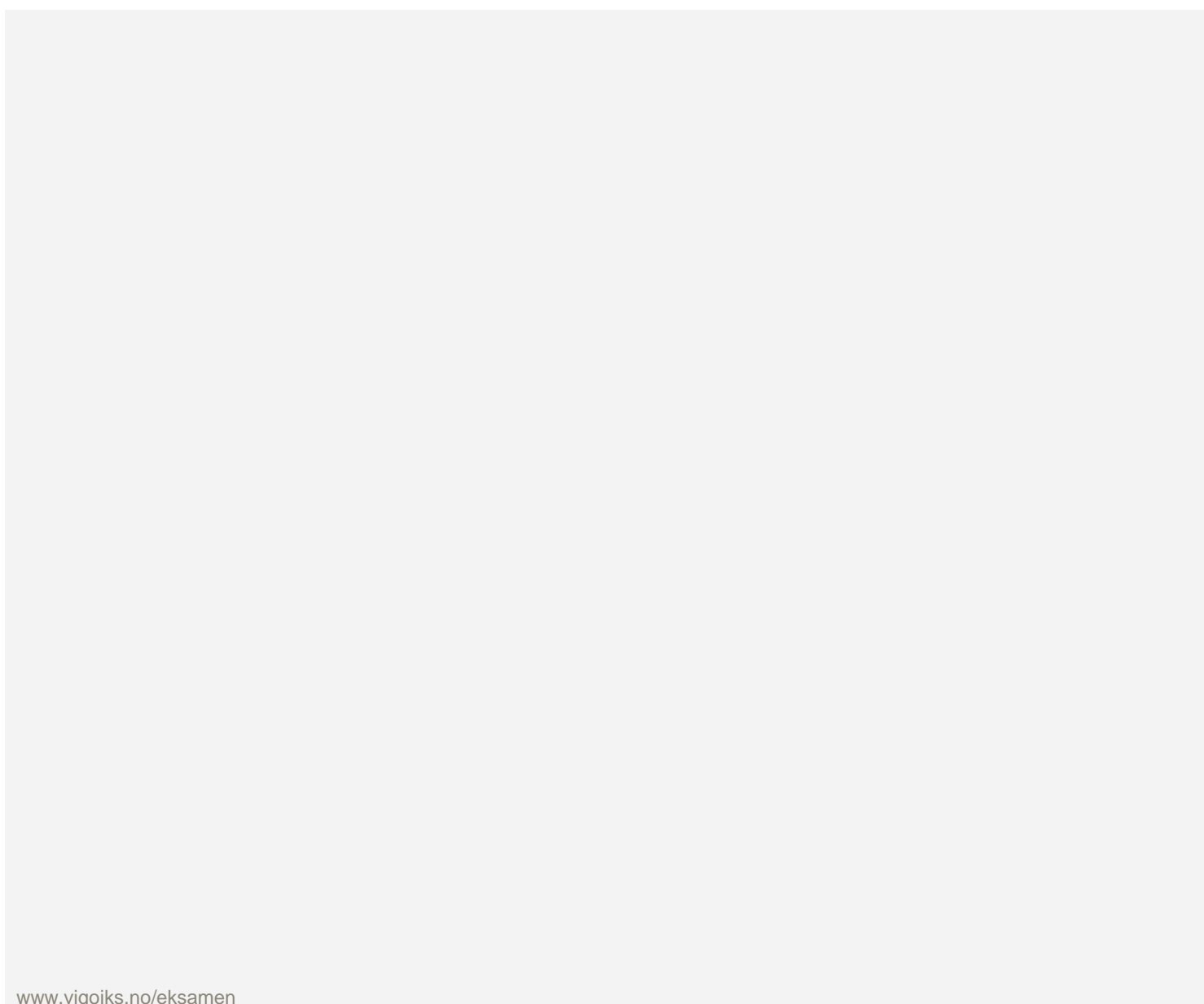
Unge mennesker som tar yrkesfaglig utdanning og karrierevalg kan velge og vrake blant jobber!

Velg selv!

Ungdommenes rådgivere hjemme, og karriereveiledere på skolen har et stort ansvar. Konsekvensene av at unge overbevises om å ta studiespesialisering er uheldige. Det gir større frafall i skolen og en dårlig kobling mellom utdanningen til befolkningen og det reelle behovet i arbeidslivet. Statistikken viser tegn til dette: Nesten hver fjerde bachelorstudent dropper ut av studiet og mange av de som fullfører, utdanner seg til arbeidsledighet.

Et positivt funn i EBAs undersøkelse er at mange oppgir «meg selv» som den som har størst påvirkning på valg av skole og karriere. Så selv om foreldre og rådgivere «svikter», er det mulig å appellere til ungdommen som til syvende og sist tar valget. Bygge- og anleggsnæringen trenger mange hender og kloke hoder i fremtiden, og vi skal ta imot dem som vil og evner. Når tiden kommer til å krysse av for ønsket skole og studieretning, håper vi flere vil velge yrkesfag!

Av: Stein Windfeldt

www.vigoiks.no/eksamen